

Varhaiskasvatuksen tuen lainsäädännön toteutuminen – OAJ:n kyselyn tuloksia

Oppimisen tuen seminaari 2.2.2024

Minttu Ilveskivi

Kyselyn toteutus

- Kysely meni kaikille OAJ:n varhaiskasvatuksen jäsenille sekä SVEOT ry:n jäsenille
- Vastauksia saatiin 1135
 - Yksityisen varhaiskasvatuksen vastauksia oli niin vähän, että jätettiin pois tuloksista
- Kysely oli avoinna 18.9.2023 alkaen kolme viikkoa

Kyselyyn vastanneiden taustatoetoja

Kunnalla töissä olevien vastaajien kuntaluokitus

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
alle 5000 as. kunnat	49	4
5001-10000 as. kunnat	106	10
10001-20000 as. kunnat	131	12
20001-50000 as. kunnat	236	21
50001-100000 as. kunnat	133	12
Yli 100000 as. kunnat	459	41
Yht.	1114	100

Kyselyyn vastanneiden taustatietoja

Kunnalla töissä olevien työkokemus

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
-5	145	13
6 - 10	136	12
11 - 20	285	25
21 - 30	296	26
31 - 50	273	24
Yht.	1135	100

Kyselyyn vastanneiden taustatietoja

Kunnalla töissä olevien tehtävä

	<i>Lkm</i>	<i>%</i>
varhaiskasvatuksen opettaja	712	63
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	244	22
päiväkodin johtaja	138	12
muu, mikä?	39	3
Yht.	1133	100

Kyselyyn vastanneiden taustatietoja

Varhaiskasvatuksen opettajien vastauksia

Tukea tarvitsevat lapset saavat

	<i>Yleistä tukea %</i>	<i>Tehostettua tukea %</i>	<i>Erityistä tukea %</i>
pedagogisia	98	95	95
rakenteellisia	49	75	82
hoidollisia	29	28	43
Yht.	176	198	219

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Rakenteellinen tuki

	Yleinen tuki	Tehostettu tuki	Erityinen tuki
1 = ryhmäkoon pienennys	24	32	30
2 = lisähenkilöstöä	24	25	28
3 = avustaja	35	39	63
4 = varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio	84	78	81
5 = varhaiskasvatuksen erityisopettajan osa-aikainen erityisopetus	25	30	37
6 = varhaiskasvatuksen erityisopettajan kokoaikainen erityisopetus	0	0	3
7 = muu	7	9	7
Yht.	198	212	250

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Lapsen saaman rakenteellisen tuen määrää rajataan

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>	<i>Yht.</i>
Kyllä	5	7	23	13
Ei	95	93	77	87
Yht.	100	100	100	100
N	131	219	259	609

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Ryhmää lisätty henkilö

%	alle 20000	20001-100000	yli 100000	Yht.
1 = opettaja	1	2	6	4
2 = varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0	1	4	2
3 = lastenhoitaja	40	24	23	27
4 = avustaja	56	73	78	72
5 = muu	14	10	6	9
Yht.	112	110	116	113
N	77	146	176	399

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Kuka vastaa, mitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan **tuesta** kirjataan?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
Varhaiskasvatuksen opettaja	62	61	71
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	34	33	25
Päiväkodin johtaja	2	4	4
Joku muu?	1	2	1
Yht.	100	100	100
N	134	222	269

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Kuka yksikössänne antaa osa-aikaista erityisopetusta?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
varhaiskasvatuksen opettaja	18	21	25
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	74	74	68
joku muu	5	2	2
ei kukaan	3	3	4
Yht.	100	100	100
N	122	196	234

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Lapsen tarvitsema tuki aloitetaan ennen hallintopäätöksen voimaantuloa

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>	<i>Yht.</i>
kyllä	92	94	88	91
ei	8	6	12	9
Yht.	100	100	100	100
N	131	217	264	612

Varhaiskasvatuksen opettajan vastauksista

Varhaiskasvatuksen erityisopettajien vastauksia

Kuinka monta tukea (yleinen, tehostettu ja erityinen) tarvitsevaa lasta vastuulla

	<i>ryhmässä toimivana</i>	<i>kiertävänä</i>	<i>resurssi</i>	<i>konsultoivana</i>	<i>muu</i>	<i>laaja-alainen</i>	<i>Yht</i>
Keskiarvo	7,32	42,77	30,19	71,55	54,17	77,13	46,28
Maksimi	21,00	350,00	120,00	370,00	180,00	570,00	570,00
Lkm	37	66	16	55	6	16	196

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan vastauksista

Varhaiskasvatuksen erityisopettajien työtehtävät eri erityisopettajien tehtävissä (%)

%	<i>ryhmässä toimivana</i>	<i>kiertävänä</i>	<i>resurssi</i>	<i>konsultoivana</i>	<i>muu</i>	<i>laaja-alainen</i>	<i>Yht.</i>
Osallistun tukea tarvitsevien lasten vasukeskusteluihin	100,0	100,0	100,0	98,2	85,7	100,0	99,0
Vastaan tuen asioiden kirjaamisesta lapsen vasuun	94,6	55,9	43,8	50,9	57,1	43,8	59,7
Laadin esityksen hallintopäätökseksi	83,8	72,1	56,3	84,2	85,7	100,0	79,1
Osallistun vanhempien/hoitajien kuulemiseen	83,8	88,2	66,7	89,5	100,0	93,8	87,0
Työhöni kuuluu henkilöstön konsultointi	70,3	100,0	100,0	100,0	100,0	93,8	94,0
Työhöni kuuluu osapäiväisen erityisopetuksen antaminen	47,2	84,1	100,0	91,2	71,4	93,8	81,1
Työhöni kuuluu kokopäiväisen erityisopetuksen antaminen	86,5	9,8	0,0	1,9	0,0	0,0	20,9

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan vastauksista

Koen, että työaikani riittää työtehtäviini?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
Kyllä tai melkein aina	72	65	52
Ei	28	35	48
Yht.	100	100	100
N	72	69	81

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan vastauksista

Päiväkodin johtajien vastauksia

Millaista tukea lapselle on päiväkodissa tarjolla

%	alle 20000	20001-100000	yli 100000
Avustaja lapsiryhmässä	82	85	97
Erityisopettajan konsultaatio	94	85	83
Kasvatushenkilöstön määrän lisääminen	71	46	44
Lapsikohtainen avustaja	44	62	47
Lasten määrän vähentäminen ryhmässä	53	44	56
Osa-aikainen erityisopetus (erityisopettaja ryhmässä säännöllisesti)	59	41	39
Integroidut lapsiryhmät	44	33	31
Erityisryhmät / pienennetyt ryhmät	32	18	22
Kokoaikainen erityisopettajan antama erityisopetus	21	8	11
Muu	0	5	8
Yht.	500	426	439
N	34	39	36

Osallistun vanhempien kuulemiseen

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
Aina	6	11	26
Yleensä	44	39	11
En koskaan	50	50	63
Yht.	100	100	100
N	34	38	35

Koetko voivasi vaikuttaa yksikkösi tuen resursseihin

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
kyllä, täysin	32	10	6
Osittain	68	82	89
en	0	8	6
Yht.	100	100	100
N	34	39	36

Saavatko lapset heille henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatut tukitoimet?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
Kaikki lapset saavat	41	33	25
Lähes kaikki lapset saavat	59	59	67
Lähes kukaan ei saa	0	3	8
Kukaan ei saa	0	0	0
Yht.	100	100	100
N	34	39	36

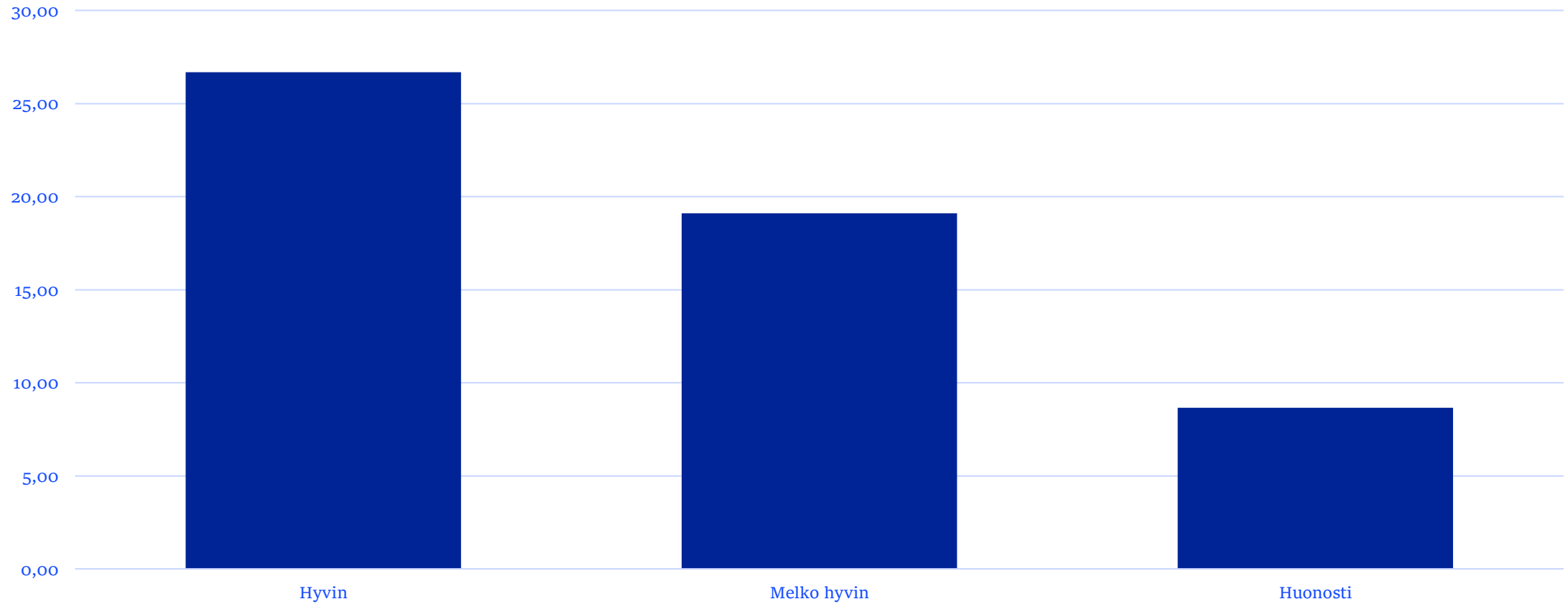
Jos tuki ei toteudu, mikä siihen on syynä?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
Kelpoisen henkilöstön puute	38	47	50
Resurssipula	42	37	50
Henkilöstön vaihtuvuus	33	23	38
Puutteet varhaiskasvatuksen toimintakäytännöissä	33	30	13
Monialaisen/moniammatillisen yhteistyön puute tai toimimattomuus	21	40	9
Riittävän henkilöstön puute lapsiryhmässä	4	33	25
Muu	13	17	13
Apuvälineiden puute	0	3	3
Yht.	183	230	200
N	24	30	32

Aloitetaanko lapsen tuki ennen hallintopäätöksen voimaantuloa?

%	<i>alle 20000</i>	<i>20001-100000</i>	<i>yli 100000</i>
kyllä	100	100	92
ei	0	0	8
Yht.	100	100	100
N	34	39	36

Työaika tuen johtamiseen vs. tuen toteutuminen

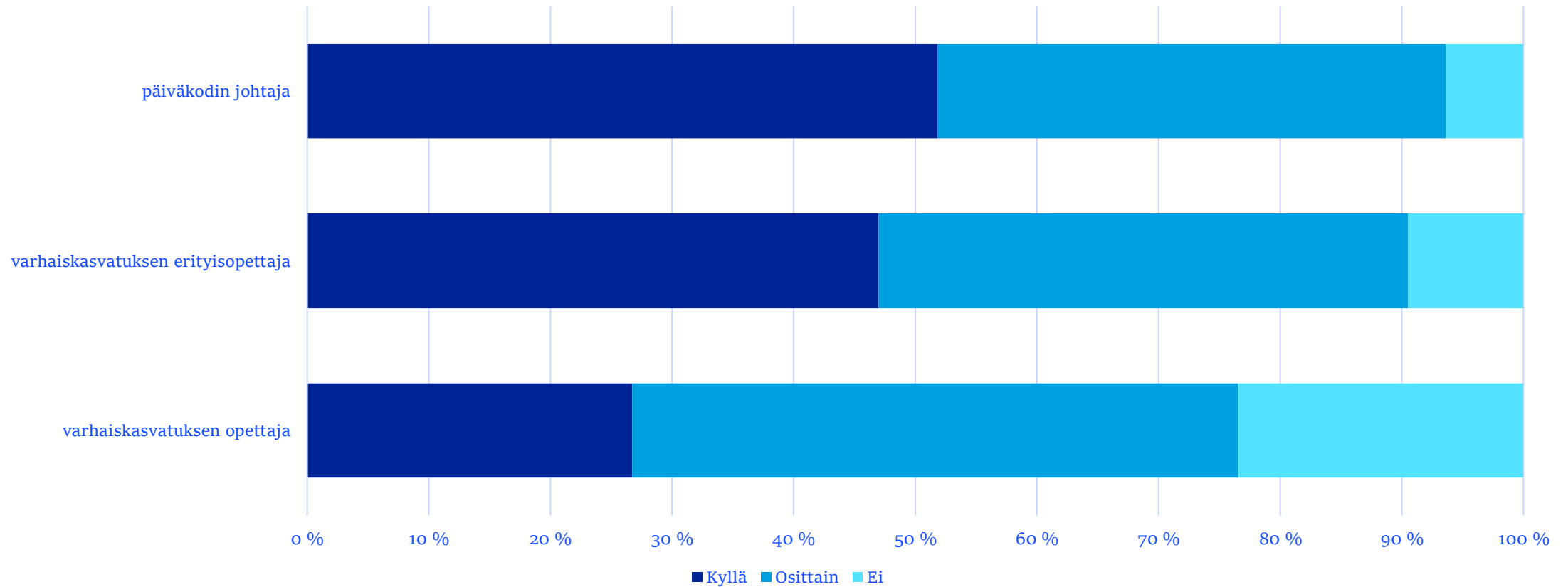
Kuinka yleisesti koet tuen toteutuvan yksikössäsi ja toimenpiteet päiväkodissa

%	<i>hyvin</i>	<i>melko hyvin</i>	<i>huonosti</i>
Avustaja lapsiryhmässä	93	84	100
Erityisopettajan konsultaatio	90	89	57
Kasvatushenkilöstön määrän lisääminen	74	39	57
Lasten määrän vähentäminen ryhmässä	55	51	29
Lapsikohtainen avustaja	55	49	43
Osa-aikainen erityisopetus (erityisopettaja ryhmässä säännöllisesti)	62	39	14
Integroidut lapsiryhmät	38	38	14
Erityisryhmät / pienennetyt ryhmät	38	13	29
Kokoaikainen erityisopettajan antama erityisopetus	19	10	0
Muu	10	2	0
Yht.	533	413	343

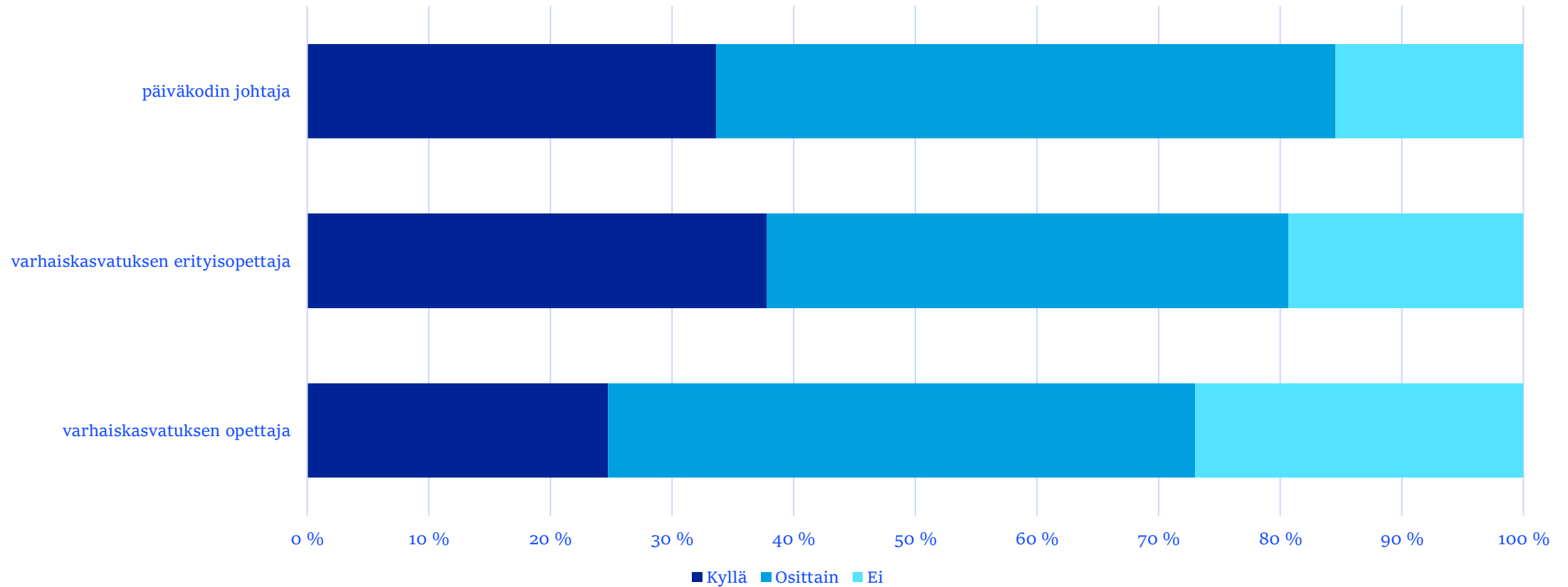
Koetko voivasi vaikuttaa yksikkösi tuen resursseihin ja tukitoimet päiväkodissa

%	<i>kyllä, täysin</i>	<i>osittain</i>	<i>en</i>
Avustaja lapsiryhmässä	88	89	80
Erityisopettajan konsultaatio	94	88	60
Kasvatushenkilöstön määrän lisääminen	82	49	40
Lasten määrän vähentäminen ryhmässä	65	50	20
Lapsikohtainen avustaja	41	52	60
Osa-aikainen erityisopetus (erityisopettaja ryhmässä säännöllisesti)	41	49	20
Integroidut lapsiryhmät	47	35	20
Erityisryhmät / pienennetyt ryhmät	35	22	20
Kokoaikainen erityisopettajan antama erityisopetus	6	15	0
Muu	12	3	0
Yht.	512	451	320

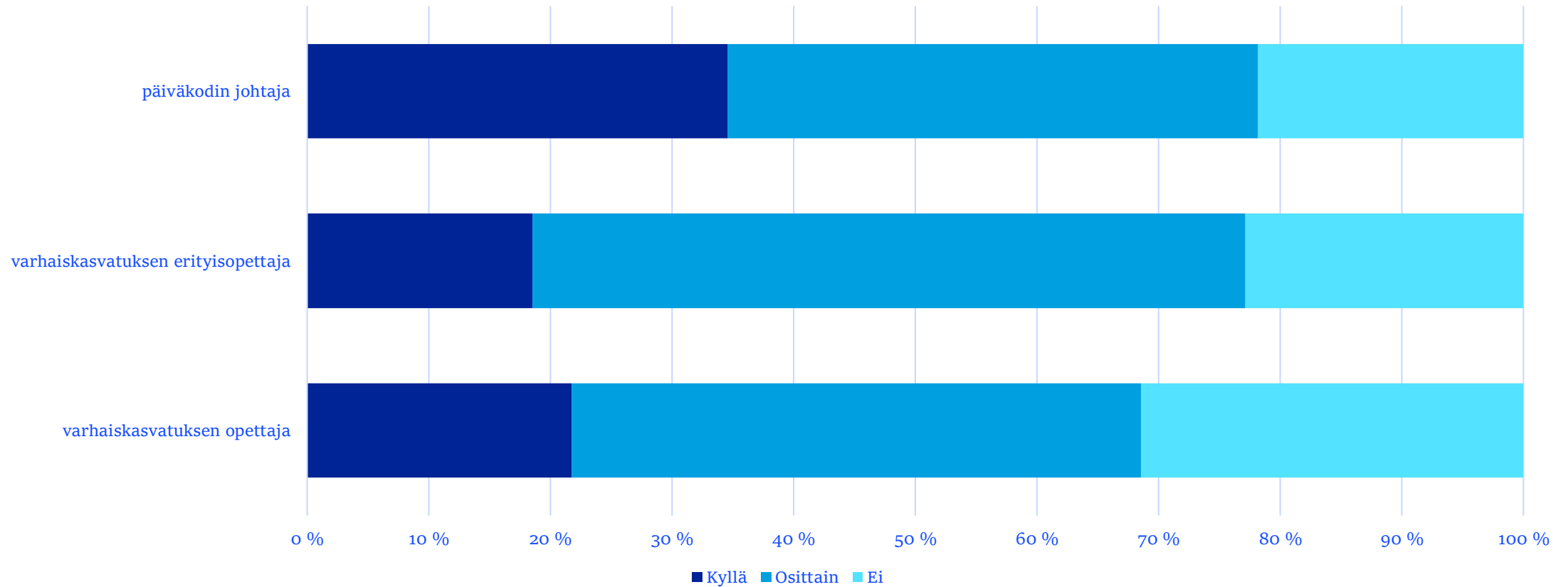
Mielestäni lapsen oikeus kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen on vahvistunut

Mielestäni tuen järjestämisen prosessi on selkeämpi

Mielestäni tukeen liittyvä osaaminen on vahvistunut

Hallintopäätös -prosessi

- Avovastauksissa korostui, että hallintopäätös koetaan päällekkäisine kirjauksineen raskaana
- Myös KARVI arvioinnissaan totesi: Monet, etenkin päiväkodin johtajat tai päiväkotien henkilöstöön kuuluvat pitivätkin hallintopäätösprosessia liian hitaana tai monimutkaisena toteuttaa, ja päätöksen koettiin tapahtuvan liian kaukana toimipaikasta ja lapsen arjesta. Varhaiskasvatuslain (540/2018, 15 e §) mukaan hallintopäätös tehostetusta ja erityisestä tuesta on tehtävä viipymättä ja lapsen edun ensisijaisuus huomioiden, joten hallintopäätöksen ongelmakohtiin puuttuminen ja päätöksen painopisteen siirtäminen lähelle lapsen arkea on merkittävä tulevaisuuden kehittämiskohde.

KARVI:n arviointi: Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa (2023)

- KARVI:n arvioinnissa nousut:
 - puutteita rakenteellisten tukikeinojen riittävydessä
 - Mahdollisuus järjestää lapsen tuki erityisryhmässä, varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama riittävä tuki, lapsen tuen aloittaminen välittömästi sekä tuen tarpeen huomiointi lapsiryhmäkoossa tai henkilöstörakenteessa toteutui monen vastaajan mielestä heikosti.
 - -> ensisijaisesti pitäisi resursoida rakenteellisiin tekijöihin
 - Muiden resurssien ohella myös henkilökunnan riittävä koulutustaso ja sen saavuttaminen nousi esiin päiväkodin henkilöstön vastauksissa.

- Resursointi nousi esiin myös kirjaamisten ja anomusten täyttämisen turhauttavana puolena: vaikka tukipäätöstä haettaisiin, ei resursointia ja tarvittavaa tukea ole välttämättä saatavilla
- Raportti luettavissa
https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Karvi_2823_0.pdf

Lopuksi

- Lapsen saama tuki riippuu edelleen asuinkunnasta
- Lapsen saama tuki: varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio ja avustaja tuen tasosta riippumatta
- Osassa kuntia rajataan rakenteellisen tuen määrää
- Jos ryhmään lisätään henkilöitä, pääasiassa avustaja, mutta jonkin verran myös lastenhoitajia
- Erityisopetusta antavat myös muut kuin varhaiskasvatuksen erityisopettaja, vaikkei pitäisi olla mahdollista
- Erityisopettajan vastuulla olevien tukea tarvitsevien lasten määrä vaihtelee valtavasti – samanlaisen tehtävänkin sisällä erot valtavia
- Johtajien tuen johtamiseen käytettävä työaika ja vaikuttamismahdollisuudet resursseihin ovat yhteydessä siihen, kuinka hyvin lapsen tuki toteutuu
- Hallintopäätösprosessit kaipaavat tarkastelua

OAJ:n esitys tuen täsmentämiseksi

Tuen taso	Yleinen tuki	Tehostettu tuki	Erityinen tuki
Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tuki	Aina arvioimassa tuen tarvetta ja suunnittelemassa annettavaa tukea	Aina arvioimassa tuen tarvetta ja suunnittelemassa annettavaa tukea	Aina arvioimassa tuen tarvetta ja suunnittelemassa annettavaa tukea
	Vähintään varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultointi	Vähintään varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama osa-aikainen erityisopetus	Kokoaikainen varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama erityisopetus
Tuen muodot	Aina pedagogisia tuen muotoja	Aina pedagogisia tuen muotoja	Aina pedagogisia tuen muotoja
	Tarvittaessa rakenteellisia tuen muotoja	Aina rakenteellisia tuen muotoja	Aina rakenteellisia tuen muotoja
	Tarvittaessa hoidollisia tuen muotoja	Tarvittaessa hoidollisia tuen muotoja	Tarvittaessa hoidollisia tuen muotoja
Erityisopettajamitoitus		suhdehuonon ei lasketa pysyvästi ryhmissä työskenteleviä varhaiskasvatuksen erityisopettajia	
Varhaiskasvatus		1:100	
Esiopetus		1:50	

**Tutustu ja seuraa: oaj.fi & opettaja.fi
Facebook/X/Instagram [@oajry](https://www.instagram.com/oajry)**